

Danmark

”Politikerna famlar i blindo”

Mångdubbelt fler danskar än svenskar söker vård för cannabisproblem. Ändå betraktas drogen som ganska harmlös.

– Det är ett mysterium att inte skadorna kommer fram i debatten, säger cannabisbehandlaren Christopher Schmitz.

Text: Pelle Olsson©

(Publicerat i Narkotikafrågan nr 4, 2013)

Överborgmästaren Frank Jensen (S) i Köpenhamn vill införa ett treårigt försök med legal försäljning av hasch i butiker med hälsoutbildad personal. Förbudspolitikerna har misslyckats, menar han: ”Vi vill komma ifrån att unga människor måste söka sig till förhårdade brottslingar när de vill prova på hasch. / ... /Därför kan vi se till att det är en farmaceut och inte en yrkesbrottsling som möter dem som vill röka hasch.” (Sydsvenska dagbladet 130314)

På andra sidan sundet, bland svenska politiker, har kritiken varit massiv. Kommunrådet i Landskrona Torkild Strandberg (FP) menar att liberaliserad cannabisstrategi i Köpenhamn får konsekvenser även i Sverige och tog initiativet till ett protestbrev som undertecknats av 20 skånepolitiker. Strandberg menar att Jensens förslag ”hotar det omfattande drogförebyggande arbete vi har i Landskrona bland ungdomar för att upptäcka cannabisbrukare och försvåra nyrekrytering. Det är helt avgörande att vi upprätthåller nolltolerans i vår syn på försäljning och användning av cannabis.” (Drugnews 121122).

I Köpenhamns statsfullmäktige har Jensen en majoritet bakom sig, men inte i Folketinget, vilket tills vidare stoppar försöket. En opinionsundersökning i huvudstadsområdet visar att 52,2 procent av befolkningen stöder förslaget om legalt hasch. 41,6 procent är emot. På landsbygden är det mer jämt: 46,8 procent är för legalt hasch och 47,4 tycker att det är en dålig idé.

I Danmark betraktas cannabis som en ganska harmlös drog trots att så många danskar söker vård för cannabisproblem. Enligt Sundhedsstyrelsens årsrapport *Narkotikasituationen i Danmark 2012* hade 63 procent av dem som blev inskrivna för narkomanvård under 2011 hasch som huvuddrog, jämfört med 25,6 procent under 2003. Det rör sig om minst 8000 personer som får behandling för cannabisproblem.

– Det är ett mysterium att det inte kommer fram i debatten, säger Christopher Schmitz som har arbetat med behandling av narkomaner i femton år. Den enda nyanseringen som skett är att folk börjar inse att cannabis *kan* vara skadligt, men inte så mycket. I Danmark finns en utbredd uppfattning att förbudet inte gjort någon nytta, därför måste vi prova en legalisering. Men det stämmer inte. Under de senaste tio åren har bruket stagnerat. Med förbudet i ryggen kan vi upplysa om skadeverkningar och på så sätt få in fler i behandling.

Ett annat skäl till att argumenten om legalisering fått fäste beror på de stigande problemen med organiserad brottslighet.

– Folk blir skjutna på gatan i gängstrider precis som i USA. Alla försök att komma åt det här har misslyckats, bland annat en stor satsning att få gängmedlemmar att våga hoppa av. Våldigt få har gjort det under det år som projektet varit igång.

Fristaden Christiania har länge varit navet för haschhandeln i Danmark men ses samtidigt med ganska positiva ögon av danskarna. Här finns mycket som är sympatiskt; konstnärlig verksamhet, musik, socialvård plus att det är en turistattraktion. Polisens insatser mot droghandeln i fristaden har inte haft någon varaktig framgång. Tvärtom tycks den organiserade brottsligheten ha tagit över haschhandeln från de ursprungliga christianiterna.

– Politikerna famlar i blindo för att hitta lösningar, säger Christopher Schmitz.

Hans kunskaper om hur förödande haschet är för unga människor gör honom extra orolig om borgmästare Jensens förslag går igenom.

– Det ska vara ett försök i tre år, men om man väl prövat med legalt hasch – oberoende vilka utvärderingar man gör – blir det mycket svårt att bli av med det.

Fakta:

Danmark-Sverige

Andel elever årskurs nio som någon gång rökt cannabis: Danmark: 18 procent. Sverige: 9 procent

Andel elever årskurs nio som rökt cannabis senaste 30 dagarna. Danmark: 6 procent. Sverige: 3 procent

Andel i hela befolkningen 16-64 år som någon gång rökt cannabis: Danmark: 32,5 procent. Sverige: 14,3 procent

Antal personer i missbruksbehandling med cannabis som huvuddrog: Danmark: ca 8000. Sverige: ca 2500 -3000